

Lausunto Mänttä-Vilppulan kaupunginhallitukselle kaupungin strategialuonnoksesta

Vanhus- ja vammaisneuvoston yhteinen lausunto

Neuvostot kiittävät mahdollisuudesta lausua kaupunkistrategiasta ja esittävät siitä seuraavan lausunnon otettavaksi huomioon strategiaa laadittaessa.

Kaupungin väestökehitys edellyttää ikääntyvien tai toimintarajoitteisten huomioimista erillisenä kohteena myös strategisella tasolla. Huolimatta siitä, että hyvinvointialue huolehtii pääasiallisesti vanhusten tai vammaisten hoivasta, jää kaupungille velvoitteita, jotka vaikuttavat väestön hyvinvointiin. Nyt ikääntyviä ja vammaisia koskevat tavoitteet on ilmeisesti sisällytetty yleisiin hyvinvointisuunnitelmiin ja HYTE-mittareihin. Strategiaan toivotaan kirjattavan tavoitteita suoraan eri kohderyhmien näkökulmasta. Nykyisellään asiakirja ei tuo esiin varsinaisia käytännön tavoitteita kuntalaisten arkeen. Ikääntyneitä tai vammaisia ei mainita tekstissä erikseen, minkä koemme puutteena.

Käytännön kielellisen ilmaisun tulisi olla selkeämpää: Strategialuonnos sisältää kuntalaiselle vaikeita ilmauksia, kuten "mahdollistava asuminen" tai "vastuullisesti huomioimme kestäväen kehityksen". Myös HYTE-indikaattorit ovat vaikeasti ymmärrettäviä. Sanamuotoja on avattava kansantajuisiksi, jotta strategia voi elää arjessa.

Asiakirjojen ja esitysten saavutettavuuteen on kiinnitettävä huomiota. Strategiaesitys itsessään ei ole saavutettava. Punaisella pohjalla oleva valkoinen teksti on näkövammaisille erittäin vaikea hahmottaa. Asiakirja ei ole esteetön. Tämä visuaalinen esteettömyys (esim. uudet PowerPoint-pohjat) olisi huomioitava tässä ja kaikissa muissa kaupungin tulevissa esityksissä.

Arvot sinänsä ovat hyvät. Näillä tekijöillä on suuri merkitys rakennettaessa taloutta kestäväälle pohjalle. On kuitenkin hyvä tiedostaa että, strategiassa mainitut arvot "luovuus" ja "rohkeus" tarkoittavat usein myös hallittua riskinottoa. Kaikki toimenpiteet eivät välttämättä onnistu välittömästi tuomaan kasvua rahakirstuun, mutta ne voivat silti lisätä elinvoimaa pitkällä aikavälillä, kun investoinnit onnistutaan kohdistamaan oikein muuttuvaan ikärakenteeseen suhteutettuna.

Strategiseen tavoitteeseen: "Yhteinen ja yhteisöllinen taidekaupunki" sisältyy alatavoite: "hyvän elämän palvelut ja turvallinen elinympäristö". Esitämme, että lausetta täydennettäisiin: "...esteetön ja turvallinen..."

Yhteisöllisyyden tavoitteisiin sopisi myös maininta tuesta (esimerkiksi maksuttomat tilat, toiminta-avustukset) kolmannelle sektorille: Eläkeläis- ja vammaisjärjestöjen rooli on merkittävä. Kaupungin on tuettava näitä kumppaneita (esim. maksuttomat tilat, toiminta-avustukset), jotta sosiaalisia kohtaamisia ja liikkumista voidaan edistää matalalla kynnyksellä.

Vaikka kaupunki haluaa vahvistaa edelleen taidekaupunki-imagoa, taiteen merkitykseen viitataan arvoissa silti kovin pyöreästi ja löyhästi ja varsinaiset strategiset tavoitteet puuttuvat. Strategiaan on kirjattava selkeät tavoitteet taidekaupunki-imagon vahvistamiseksi. Tavoitteeksi voitaisiin kirjata esim. ” ”Taiteilijoita puoleensa vetävä toimintaympäristö”.

Strategisissa kärkitoimenpiteissä mainitun junaliikenteen lisäksi on tärkeää turvata ja ylläpitää muutakin julkista liikennettä sekä erityisesti palveluliikennettä. Ilman toimivaa paikallisliikennettä esteetön arki, palveluihin pääsy ja osallisuus eivät toteudu.

Strategiseksi kärkitoimenpiteeksi on myös kirjattu, nyt hyväksymistä vailla olevan, uuden koulukeskuksen rakentaminen. Luonnoksen kirjauksen hyväksymisellä kirjataan periaatteessa toimenpiteen toteuttamisen lopullinen hyväksyminen. Olisi parempi tässä vaiheessa kirjata hanke: ”Peruskoulutuksen tilaresurssit mitoitetaan pitemmän aikavälin tarpeet tyydyttävälle tasolle pyrkien taloudellisesti kestäväan ratkaisuun”. Tätä voi kaupunginhallitus sitten aikanaan tarvittaessa käyttää perusteluna hankkeen mahdolliselle toimintasuunnitelmaan ottamiselle.

Lopuksi

Strategian tehtävä on jäntevöittää ja linjata toimintaa pitkällä tähtäyksellä. Vuotuiset budjetit näyttävät lopullisen toteutuksen. Sisältö on tällä hetkellä samansuuntainen kuin aiemminkin, mikä herättää kysymyksen: miten saadaan strategia elämään jokapäiväisessä päätöksenteossa ja miten aktiivisesti sitä seurataan?

Strategia ei saa jäädä vain paperiksi, jota ei käytännössä noudateta. Kaupungin on varmistettava, että strategiset linjaukset ohjaavat käytännön päätöksen tekoa, toimintasuunnitelmaa ja talousarviota esteettömästi ja kaikki kuntalaisryhmät huomioiden.

Mänttä-Vilppulassa

25.5.2025

Mänttä-Vilppulan vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto